EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 2.7.2007
KOM(2007) 375 lõplik

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Erasmus Mundus programmi (2004–2008) hindamise vahearuanne

ET ET

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Erasmus Mundus programmi (2004–2008) hindamise vahearuanne

SISUKORD

1. Sissejuhatus ... 3
2. Välishindamise taust ... 3
3. Välishindamine ... 3
3.1. Hindamise tingimused ... 3
3.2. Metoodika ... 4
3.3. Hindaja tähelepanekud ... 4
3.3.1. Finantsaspektid ... 4
3.3.2. Euroopa lisaväärtus ... 5
3.3.3. Asjakohasus ... 5
3.3.4. Tulemuslikkus ja mõju ... 5
3.3.5. Tõhusus ja tasuvus ... 6
3.3.6. Kasulikkus, lisaväärtus ja jätkusuutlikkus ... 7
4. Välishindamise peamised soovitused ja komisjoni märkused ... 7
4.1. Programmi ülesehitus ... 7
4.2. Programmi juhtimine ... 8
4.3. Programmi rahastamine ... 9
5. Komisjoni järeldused ... 10
Statistikat taotluste ja valikumenetluse kohta ... 11

1. SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne esitatakse 5. detsembri 2003. aasta otsuse 2317/2003/EÜ,[1] millega kehtestatakse Erasmus Munduse programm, artikli 12 alusel, milles on ette nähtud programmi hindamise vahearuande koostamine. Selles esitatakse komisjoni seisukoht programmi hindamise vahearuande peamiste järelduste ja soovituste kohta, millega saab tutvuda järgmisel veebiaadressil: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm. Nimetatud järeldused ja soovitused põhinevad Erasmus Munduse programmis osalejatele ja peamistele sidusrühmadele esitatud põhjalikul küsimustikul, mille üksikasjalikud tulemused on esitatud hindamise vahearuande lisas.

2. VÄLISHINDAMISE TAUST

Erasmus Mundus on kõrghariduse valdkonnas rakendatav koostöö- ja liikuvusprogramm, mille sihiks on tutvustada Euroopa Liitu kui õppevaldkonna kvaliteedikeskust kogu maailmas. Programmi eesmärk on toetada kõrgekvaliteediliste Euroopa magistrikursuste [otsuses 2317/2003/EÜ on kasutatud terminit „meistrikursus", edaspidi kasutatakse terminit „magistrikursus"] arendamist ning parandada Euroopa kõrghariduse nähtavust ja atraktiivsust kolmandates riikides. Programmi strateegilisteks eesmärkideks on parandada Euroopa kõrghariduse kvaliteeti ja edendada kultuuridevahelist mõistmist koostöös kolmandate riikidega.

Programmi konkreetsed eesmärgid on järgmised: edendada Euroopa kõrghariduse kvaliteeti ja tipptasemel pädevust; soodustada kolmandate riikide teise astme üliõpilaste ja teadlaste liikuvust Euroopa Liidu suunas; soosida liigendatud koostööd kolmandate riikide kõrgharidusasutustega ning parandada Euroopa Liidu kõrghariduse profiili, nähtavust ja kättesaadavust kogu maailmas.

Programm hõlmab nelja tähtsamat meedet. Need on: meede 1 – Erasmus Mundus magistrikursused, st integreeritud magistrikursused, mida pakub vähemalt kolm ülikooli kolmest erinevast Euroopa riigist; meede 2 – Erasmus Mundus stipendiumid kolmandate riikide üliõpilastele ja teadlastele; meede 3 – partnerluslepingud kolmandate riikide kõrgharidusasutustega, sealhulgas ELi liikmesriikide üliõpilaste ja teadlaste kolmandatesse riikidesse suunduva liikuvuse edendamiseks antavad stipendiumid; meede 4 – projektid Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse suurendamiseks kogu maailmas.

3. VÄLISHINDAMINE

3.1. Hindamise tingimused

Pakkumiskutse[2] alusel valiti hindamise läbiviijaks Centre for Strategy & Evaluation Services (CSES). Hindamise vahearuanne hõlmas ajavahemikku 2004–2006, mille jooksul korraldati mitmeid konkursse programmi rakendamiseks. Erasmus Mundus magistrikursuste, stipendiumide ja atraktiivsuse suurendamisega seotud projektid (meetmed 1, 2 ja 4) said

---

[1] ELT L 345, 31.12.2003.

[2] Pakkumiskutse nr EAC 34/06.

alguse õppeaastal 2004/2005, partnerluslepingute sõlmimist (meede 3) alustati aga aasta hiljem, õppeaastal 2005/2006.

Hindamise vahearuande eesmärgiks oli: hinnata programmi asjakohasust ja kasulikkust, tõhusust, tulemuslikkust, jätkusuutlikkust ja ühenduse lisaväärtust ning anda komisjonile soovitusi programmi tegevusloogika, eesmärkide, ülesehituse, rakendamise korra, tulemuste ja mõju parendamiseks.

3.2. Metoodika

Metoodika hõlmas asjakohaste dokumentide analüüsi, Erasmus Mundus magistrikursuste, partnerluslepingute ja atraktiivsuse suurendamisega seotud projektides (meetmed 1, 3 ja 4) osalenud asutuste ning kolmandate riikide ja ELi üliõpilaste ja teadlaste küsitlemist; ning peamiste sidusrühmade, sealhulgas komisjoni, Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutuse (*Education, Audiovisual & Culture Executive Agency*, EACEA), Erasmus Mundus riiklike ametiasutuste ja programmi kõigi nelja meetme rakendamises osalenute intervjueerimist.

3.3. Hindaja tähelepanekud

Üldiselt tundub, et programm Erasmus Mundus 2004–2008 on alanud väga positiivselt. Programm on tekitanud tõelist entusiasmi nii üliõpilaste kui ka kõrgharidusasutuste seas, mis viitab sellele, et programm on väljaselgitatud vajaduste seisukohast äärmiselt asjakohane. Kõrgharidusasutused on seisukohal, et programm pakub lisaväärtust mitmel viisil, näiteks edendades ühiste ning kahe- või mitmekordsete kraadide andmist eri riikide kõrgharidusasutustes kooskõlas „Bologna protsessiga“, mille eesmärgiks on tugevdada hariduses Euroopa mõõdet ja edendada liikuvust.

Samuti on Erasmus Mundus andnud panuse Euroopa kõrgharidusasutuste akadeemilise tipptaseme edendamisse, eelkõige julgustades Euroopa kõrgharidusasutusi tõhustama teatavatel erialadel koostööd ja ühisprojekte teiste „maailmaklassi“ kuuluvate kõrgharidusasutustega. Ka tudengite seisukohast on täheldatud mitmeid positiivseid aspekte, sealhulgas uute kultuuride ja keeltega kokkupuutes tekkivat positiivset mõju isiklikule arengule ning akadeemilist kasu, mida pakub õppimine tipptasemel magistrikursuste raames.

Tulevikule mõeldes leiti, et Erasmus Munduses osalemine võib üliõpilastele kasulikuks osutuda ka nende tulevase karjääri seisukohast. Võttes aga arvesse, et programm sai alguse alles 2004. aastal, tuleb selle mõju potentsiaalsete üliõpilaste tulevasele tööhõivele hinnata Erasmus Munduse raames kraadi omandanud üliõpilaste edasist käekäiku käsitlevate pikaajaliste uuringute kaudu (sellega seoses algab lähiajal esialgne uuring).

3.3.1. Finantsaspektid

Erasmus Mundus programmile eraldati aastateks 2004–2008 230 miljoni euro suurune eelarve. Aastatel 2005–2007 eraldati täiendavalt 47,3 miljonit eurot „Aasia akende“ kaudu ning 2007. aastal 8,8 miljonit eurot „AKV akna“ ja „Lääne-Balkani akna“ kaudu. Tegemist on ELi välisabi eelarve kaudu eraldatud rahaliste toetustega, millega rahastatakse täiendavaid stipendiume konkreetse riikide üliõpilastele. Seega on programmiperioodi 2004–2008 kogueelarve 296,1 miljonit eurot.

Programmi kogu rahaline toetus võimaldas rahastada kõrgekvaliteedilisi kursuseid ja stipendiume algsetele ootustele vastavas mahus.[3] Samas aga kasvas vaatlusalusel perioodil nõudlus nii kursuste kui ka stipendiumide järele ning osutus piisavalt suureks, et õigustada edaspidi täiendavat rahastamist. Näiteks rahuldati Erasmus Munduse magistrikursuste ja atraktiivsuse suurendamise projektide (meetmed 1 ja 4) puhul aastatel 2004–2006 iga seitsmes taotlus, samas kui partnerluslepingute (meede 3) valdkonnas rahuldati ligikaudu kaks kolmandikku taotlustest. Lisaks rahuldati aastal 2007 ligikaudu iga seitsmes stipendiumitaotlus (meede 2), mis viitab sellele, et kolmandate riikide üliõpilaste konkurss stipendiumidele on tihe. Peale selle näitab „akende“ kõrge suutlikkus toetust vastu võtta, et ka suurem rahaline toetus võetaks raskusteta vastu ning see suurendaks programmi mõju märkimisväärselt.

3.3.2. Euroopa lisaväärtus

Üks Erasmus Mundus programmi põhielemente on nõue, et magistrikursustel oleks tugev riikidevaheline mõõde ning et nende lahutamatuks osaks oleks liikuvus vähemalt kahes ELi liikmesriigis. Seetõttu hindasid osalejad ja sidusrühmad Erasmus Mundust ühenduse lisaväärtuse seisukohast kõrgelt. Erasmus Munduse ja Bologna protsessi kooskõla (näiteks Euroopa mõõtme edendamine hariduses, liikuvus, ühised kraadid ja Euroopa koostöö kvaliteedi tagamise valdkonnas) viitab samuti ühenduse lisaväärtusele.

3.3.3. Asjakohasus[4]

Poliitiline kontekst pole radikaalselt muutunud, kuna ettepanek käsitles programmiperioodi 2004–2008. Seega on tegevusloogika asjakohane nii poliitilisest vaatepunktist (kolmandate riikidega kõrghariduse valdkonnas tehtava koostöö tugevdamine, kultuuridevahelise dialoogi edendamine, integreeritud kursuste arendamine, mille tulemusel antakse Euroopa tasandil ühiseid ning kahe- või mitmekordseid kraade kooskõlas Bologna protsessiga) kui ka seetõttu, et vastab programmi toetusesaajate (nii Euroopa kui ka kolmandate riikide kõrgharidusasutuste, üliõpilaste ja teadlaste) väljaselgitatud vajadustele.

Erasmus Mundus on tugevalt seotud Lissaboni strateegiaga, seda eriti strateegia „Haridus ja koolitus 2010“ ning Bologna protsessi kaudu, milles rõhutatakse, et vajadus avada haridus- ja koolitussüsteemid maailmale on osa ühenduse vastusest üleilmastumise väljakutsetele ja võimalustele. Euroopa peab olema konkurentsivõimeline keskkonnas, kus rahvusvaheliste üliõpilaste arv kasvab kiiresti ning nendega seotud konkurents tiheneb.

3.3.4. Tulemuslikkus ja mõju[5]

2006. aasta lõpuks olid tulemused järgmised: 80 Erasmus Mundus magistrikursust (meede 1); 2325 stipendiumi ELi saabuvatele kolmandate riikide üliõpilastele (meede 2); 19 partnerluslepingut (meede 3); 23 atraktiivsuse suurendamise projekti (meede 4).[6] Programmis osalemise määr on seni üldiselt vastanud ootustele, välja arvatud partnerluslepingute puhul (meede 3), kus osalus oli passiivsem, kui algselt arvati.

---

[3] Arvandmeid vt punkt 3.3.4.

[4] Programmi eesmärkide vastavus Euroopa kõrghariduse vajadustele.

[5] Püstitatud eesmärkide saavutamise tase.

[6] Programmi lõpuks aastal 2008 oodatakse järgmisi lõpptulemusi: 105 Erasmus Mundus magistrikursust (meede 1), 6000 stipendiumi ELi saabuvatele kolmandate riikide üliõpilastele (meede 2), 50 partnerluslepingut (meede 3) ja 50 atraktiivsuse suurendamise projekti (meede 4).

Erasmus Mundus on teinud edusamme, arendades kõrghariduse valdkonnas liigendatumat koostööd ELi ja kolmandate riikide vahel, ehkki madal osaluse määr partnerluslepingute vallas (meede 3) viitab sellele, et palju tööd on veel ees. Mis puutub Euroopa kõrghariduse kättesaadavusse, eelkõige selle kaudu, et kõikjalt maailmast saabuvatele kõrgelt kvalifitseeritud kraadiõppuritele ja teadlastele võimaldatakse ELis teadustöö tegemist ja/või õpetamist, siis võib öelda, et stipendiumisüsteem (meede 2) on oluliselt parandanud Euroopa kõrghariduse kättesaadavust ja tõstnud selle atraktiivsust kolmandate riikide heatasemeliste üliõpilaste seas.

Kultuuridevahelise üksteisemõistmise edendamise vallas on Erasmus Mundus olnud edukas ning julgustanud kultuuridevahelist kogemustevahetust. Protsessile tuli kasuks tõsiasi, et kolmandatest riikidest saabunud stipendiaatide seas oli väga paljude rahvaste esindajaid. Peale selle pidasid kolmandate riikide üliõpilased programmi kultuurilist ja keelelist kasu tähtsamaks kui kasu oma tulevastele karjäärivõimalustele. Kolmandate riikide üliõpilased on programmist siiski rohkem kasu saanud kui ELi üliõpilased, kuna ELi üliõpilase liikuvuse rahastamiseks mõeldud vahendid on piiratumad. Erinevalt kursustest, kus domineerivad väljastpoolt Euroopat pärit üliõpilased, omandavad üliõpilased märksa rikkalikumaid akadeemilisi, kultuurilisi ja keelelisi kogemusi sellistel Erasmus Munduse kursustel, kus Euroopa (sealhulgas vastuvõtva riigi) ja rahvusvaheliste üliõpilaste hulk on tasakaalus.

Samuti on Erasmus Mundus avaldanud positiivset mõju ELi liikmesriikidele, kus varem polnud õiguslikku raamistikku mitme ELi liikmesriigi partnereid hõlmavate ühiste ning kahe- või mitmekordsete kraadide akrediteerimiseks. Ehkki ühiste kraadide akrediteerimisega seotud probleeme pole suudetud lahendada, on Erasmus Mundus magistrikursuste raames tõhusalt rakendatud kahe- või mitmekordsete kraadidega seotud struktuure, mis on võimaldanud edukat integratsiooni ja koostööle tuginevat teadustööd. Ühised kraadid aitavad muuta ELi tööjõuturgu läbipaistvamaks ja Euroopa üliõpilastele kättesaadavamaks.

Vähem positiivne oli tõsiasi, et mõnede Euroopa riikide asutused osalesid liiga vähestes projektides, kuid komisjon püüab leida võimalusi tasakaalu jaluleseadmiseks. Erasmus Mundus magistrikursused hõlmavad peaaegu kõiki akadeemilisi erialasid, ehkki selges ülekaalus on inseneri- ja loodusteaduste valdkonna kursused.

3.3.5. Tõhusus ja tasuvus[7]

Erasmus Mundus magistrikursuseid korraldavad riiklikud struktuurid ja kõrgharidusasutused olid seisukohal, et komisjon ja EACEA on programmi rakendamise järelevalve suhtes seni teinud väga head tööd. Eelkõige suhtuti väga positiivselt teabevahetusse ja infovoogudesse, mida peeti korrapäraseks ja informatiivseks. Kõrgharidusasutuste küsimustele vastati tavaliselt kiiresti, andes kasulikku tagasisidet, samuti kommenteeriti konsortsiumide aruandeid. Tõsiasi, et nii üliõpilased kui ka kõrgharidusasutused olid programmi juhtimisega üldiselt väga rahul, viitab sellele, et komisjon ja EACEA on programmi juhtinud tõhusalt ja tulemuslikult.

Programmi rakendamisel kohaldatud ühiku maksumuse ja põhisumma kasutamist ja taset peeti enamasti tasuvaks ning leiti, et see on aidanud saavutada programmi eesmärke

[7] Soovitud mõju saavutamine mõistliku hinnaga.

võimalikult väheste kuludega. Hindamisel leiti siiski, et Erasmus Munduse magistrikursustes osalevaid ülikoole ja Euroopa üliõpilasi ei rahastata käesoleva programmi raames piisavalt.[8]

3.3.6. Kasulikkus, lisaväärtus ja jätkusuutlikkus[9]

Üsna suur hulk programmi kaudu toetust saanud Erasmus Mundus magistrikursusi olid olemasolevad kursused, mida muudeti, et need sobisid Erasmus Munduse raamistikku. Näib, et programm on julgustanud kõrgharidusasutusi olemasolevaid kõrgekvaliteedilisi kursusi muutma, tuginedes koostööle ja õppekavade ühisele arendamisele koos teiste Euroopa riikide kõrgharidusasutustega, kus õpetatakse samu erialasid ning mis täidavad Euroopa või rahvusvahelisel tasemel nõutavad akadeemilised kriteeriumid.

Uurimine viitab sellele, et enamik nimetatud kursusi poleks Erasmus Mundus programmi rahastamiseta saanud senisel kujul jätkuda. Ehkki see viitab jätkusuutlikkuse madalale tasemele, võib teisest küljest öelda, et Euroopa raha kasutatakse niisuguse tegevuse edendamiseks, mis ilma rahastamiseta poleks saanud samadel alustel toimuda.

Omaette küsimus on see, kas (eriti kolmandate riikide) üliõpilased ja teadlased oleksid programmis osalenud ka rahalise toetuseta. Sellega seoses väitis 95% kolmandate riikide üliõpilastest, et poleks ilma stipendiumita saanud programmist osa võtta. See viitab täiendavuse kõrgele tasemele.

4. VÄLISHINDAMISE PEAMISED SOOVITUSED JA KOMISJONI MÄRKUSED

Hindaja peamised soovitused on esitatud paksus kirjas, komisjoni vastus aga kaldkirjas.

4.1. Programmi ülesehitus

1. soovitus

ELi üliõpilastele tuleks anda stipendiume, et nad oleksid Erasmus Mundus programmis osalemisel konkurentsivõimelisemad. Tuleb tagada, et ELi üliõpilaste ja kolmandate riikide üliõpilaste osalemine toimuks võrdsematel alustel.

Komisjon nõustub soovitusega, mille järgimine aitaks hõlbustada ELi üliõpilaste liikuvust ELi piires ning julgustaks ELi riikide üliõpilasi programmis aktiivsemalt osalema. Komisjon uurib võimalusi ELi üliõpilaste olukorra parandamiseks, püüdes samas tagada täiendavust Erasmuse programmiga.

2. soovitus

Erasmus Mundus programmi tuleks (kui see on rahaliselt võimalik) nii kursuste kui ka stipendiumide suhtes laiendada ka doktoriõppe tasemele. Doktoriõppe programmide kvaliteedi tagamisega seotud küsimused tuleb põhjalikult läbi mõelda. Eeskujuks võiks siin võtta Prantsuse *co-tutelle´*i (kaasjuhendamise) mudeli. Eriti hoolikalt tuleks vältida dubleerimist Marie Curie teadusstipendiumidega.

---

8 Erasmus Mundus magistrikursustele eraldatakse iga-aastase põhisummana 15 000 eurot. ELi üliõpilased saavad kolmanda riigi kõrgharidusasutuses õppimiseks kolme kuu jooksul 3100 euro suuruse stipendiumi.

9 Positiivse mõju tõenäoline jätkumine pärast tegevuse lõppu.

*Komisjon nõustub soovitusega, mille järgimine aitaks Euroopal vältida suurepäraste kolmandatest riikidest pärit üliõpilaste ja teadlaste lahkumist ning samuti luua seoseid kõrghariduse ja teaduse vahel. Komisjon uurib uute meetmete üle otsustamisel „*co-tutelle*´i“ mudelit ning püüab luua sünergiaid Marie Curie teadusstipendiumide ja -võrgustikega.*

3. soovitus

Erasmus Mundus magistrikursuste korraldajaid tuleks julgustada mitte üksnes arendama koostööd kolmandate riikide kõrgharidusasutustega, vaid samuti kaasama nimetatud asutusi kursustesse täieõiguslike partneritena. See oleks võimalik, kui magistrikursused ja partnerluslepingud (meetmed 1 ja 3) omavahel ühendada.

Komisjon on soovitusega põhimõtteliselt nõus ning uurib, millised meetmed võiksid tulevikus sobivaks osutuda. Kolmandates riikides asuvate kõrgharidusasutuste puhul on kvaliteedi tagamine siiski väga keeruline. Oluline on tagada, et programm vastaks osalevate Euroopa kõrgharidusasutuste soovidele ning sobiks nende õppekavade struktuuriga.

4. soovitus

Atlantise programmi ning ELi-Kanada koostööprogrammi (samuti muid samalaadseid koostöös Jaapani, Austraalia ja Uus-Meremaaga ellu viidavaid pilootprojekte) tuleks Erasmus Mundus programmiga kombineerida, et komisjoni lähenemine ELi ja kolmandate riikide koostöö tugevdamisele kõrghariduse valdkonnas oleks ühtsem. Reklaami ja teadlikkuse tõstmise seisukohast oleks soodsam kasutada Erasmus Mundust ühtse kaubamärgina, mille kaudu edendataks nii haridusasutuste vahelist koostööd kui ka üliõpilaste ja teadlaste liikuvust ELi ja kolmandate riikide vahel. See avaldaks märkimisväärset positiivset mõju ka programmi nähtavusele ja ühenduse tegevuse sidususele kõnealuses valdkonnas.

Komisjon peab soovitust huvitavaks. Hiljuti uuendatud ELi-USA koostööprogrammi Atlantis tegevusvaldkond on aga laiem kui Erasmus Mundusel ning ühised magistrikursused on üksnes osa sellest. Ühenduse kõik kõrghariduse valdkonna meetmed oleks ühtse integreeritud programmi raames siiski võimalik ühendada pärast 2013. aastat.

5. soovitus

Tuleks kaaluda võimalust pakkuda Erasmus Munduse üliõpilastele süstemaatilisemalt praktikavõimalusi. See aitaks tõsta programmi mainet tööandjate ja muude laiemate sidusrühmade silmis. Praktikumi ei tohiks aga muuta kohustuslikuks, kuna see ei pruugi kõigi Erasmus Mundus magistrikursuste puhul sobida.

Komisjon tervitab soovitust ning julgustab Erasmus Mundus magistrikursuseid pakkuma võimaluse korral praktikavõimalusi. Nagu hindajad osutavad, tundub kõnealuses küsimuses sobivat paindlik lähenemine.

4.2. Programmi juhtimine

6. soovitus

Riiklikke struktuure peaksid jätkuvalt rahastama liikmesriigid, et riiklikul tasandil ei tekiks ELi ameti taolist struktuuri (mida riiklikud struktuurid nähtavasti ei toeta). Riiklike struktuuride reklaamitegevuse toetamiseks tuleks siiski tagada ka ELi poolne

kaasrahastamine, kuna riiklike struktuuride töökoormus tõenäoliselt suureneb programmi eelarve kavandatava kasvu tõttu järgmisel programmiperioodil oluliselt. Komisjon peaks korraldama piiratud temaatilisi projektikonkursse, et riiklikud struktuurid saaksid rahastada konkreetseid algatusi, mida nad soovivad toetada, nagu näiteks turundus- ja reklaamitegevust, jne. Tuleks kaaluda võimalust kaasata riiklikud struktuurid järgmisel programmiperioodil ametlikult Erasmus Mundus magistrikursuste järelevalvesse.

Komisjon nõustub soovitusega. Riiklike struktuuride rolli konkreetsete teavitus-, reklaami- ja levitamiskampaaniate elluviimisel tuleks tugevdada.

7. soovitus

Kui Erasmus Mundus magistrikursused on reaalselt käivitunud, peab Euroopa Komisjon keskenduma kvaliteedi tagamisele. Kursuste kvaliteedi jätkuva tagamise aluseks peaks jääma enesehindamine. Lisaks peaks Erasmus Mundus magistrikursuste teatava esindusliku valimi suhtes iga programmiperioodi lõpul läbi viima välise kvaliteedihindamise. Seda tööd võiksid teha välise kvaliteedihindamisega tegelevad asutused, kellel on akadeemilise kvaliteedi ja (eelistatavalt riikidevahelises koostöös õpetatavate) kursuste integratsiooni hindamise kogemus.

Komisjon möönab, et Erasmus Mundus magistrikursuste kvaliteedi tagamine on vajalik, ning tegeleb selle küsimusega juba praeguse programmi raames. 2007. aastal töötab komisjon koostöös kõnealuses valdkonnas pädevate välisekspertidega välja Erasmus Mundus magistrikursuste heade tavade suunised. Pärast kursuste enesehindamist külastavad väliseksperdid vastastikuse eksperdihinnangu andmise põhimõttel mõningaid kursuseid, et töötada selle alusel välja heade tavade näitajad, mida tutvustada praegustele ja potentsiaalsetele tulevastele toetusesaajatele.

8. soovitus

Erasmus Munduse stipendiumide (meede 2) puhul tuleks loobuda komiteemenetluse põhimõttest, et valikumenetlust kiirendada. See aitaks stipendiumide eraldamise otsuseid vastu võtta senisest tervelt 6–8 nädalat kiiremini.

Komisjon jagab hindajate muret stipendiumide eraldamise otsuste vastuvõtmisel kasutatava komiteemenetluse suhtes, kuna nimetatud otsuseid võtavad akadeemilistel tulemustel põhinevate kriteeriumide alusel vastu üksnes ülikoolid. Komisjon tegeleb selle küsimusega siis, kui hakatakse välja töötama uue programmi ülesehitust.

4.3. Programmi rahastamine

9. soovitus

Pidades silmas järgmist programmiperioodi, ei tohiks vähendada kolmandate riikide üliõpilaste stipendiumide määra, mis on praegu 21 000 eurot aastas. Komisjon peaks siiski jälgima ka teiste tunnustatud stipendiumisüsteemide, näiteks Fulbrighti, Cheveningi ja DAADi (Saksamaa akadeemilise vahetuse programm) stipendiumide suurust. Stipendiumisumma suurus peaks jääma ühtseks vaatamata sellele, kus üliõpilane otsustab õppida või milline on tema päritoluriik. See on ainus lähenemine, mis tagab võrdsuse, ning tundub, et ükski teine lähenemine ei tööta. Erasmus Mundus

magistrikursuste puhul tuleks rakendada konkreetsete magistrikraadi pakkuvate konsortsiumide poolt kindlaks määratud õppemaksu.

Komisjon nõustub soovitusega, mille kohaselt tuleb Erasmus Munduse stipendiumide rahastamisel tagada maailma tasandil konkurentsivõimeline tase. Seoses ühtse õppemaksuga usub komisjon, et tegemist on integreeritud õppekava olulise osaga, ning kavatseb jätkuvalt toetada ühtset õppemaksu ühiste õppekavade kohustusliku osana.

10. soovitus

Järgmisel programmiperioodil tuleks igale Erasmus Mundus konsortsiumile eraldatavaid summasid suurendada sellisel määral, et see kajastaks piiriülese integreeritud magistrikursuse tegelikke halduskulusid.

Komisjon on programmi järelevalve käigus ka ise täheldanud, et praegu ülikoolidele eraldatav 15 000 euro suurune summa ei ole ühiste õppekavade kulude katmiseks piisav. Komisjon võtab soovitust arvesse programmi järgmise etapi kavandamisel, arvestades täiel määral finantsmääruse ja selle rakenduseeskirjadega.

5. KOMISJONI JÄRELDUSED

Komisjon jagab hindaja üldist hinnangut, mille kohaselt programm on andnud olulise panuse Euroopa kõrgharidusele rahvusvahelise mõõtme andmisse. Erasmus Mundus on olnud Euroopa kõrgharidusasutustele asjakohaseks ja tõhusaks vahendiks üleilmastumisega kohanemisel. Käesoleva vahehindamise tulemused näitavad, et programm suudab täita seatud poliitilised ja tegevuseesmärgid ning asutamislepingu artikli 149 eesmärgid.

Aastatel 2004–2006 osales programmis 323 Euroopa ja kolmandate riikide kõrgharidusasutust ning 2325 kolmandate riikide üliõpilast, kes väljendasid programmi suhtes üldist rahulolu ning isegi entusiasmi. Uue Erasmus Mundus programmi koostamisel võtab komisjon täiel määral arvesse kriitikat, mille kohaselt programm pole sama edukas olnud Euroopa üliõpilaste suhtes.

Komisjon võtab käesoleva vahehindamise tulemusi arvesse uue Erasmus Mundus programmi koostamisel, mida hakatakse rakendama pärast praegust programmiperioodi 2004–2008. Komisjon tugineb 2007. aasta juunis esitatavas uut Erasmus Mundus programmi käsitlevas ettepanekus käesoleva hindamise soovitustele, mis langevad kokku väljaspool käesolevat hindamist, kuid samal ajavahemikul korraldatud küsitluste tulemustega.

STATISTIKAT TAOTLUSTE JA VALIKUMENETLUSE KOHTA

Erasmus Mundus magistrikursustes osalevad kõrgharidusasutused (2004–2006)				
EL + EFTA/EMP riigid	**Kõrgharidusasutuste osalemine EM taotluse esitanud EM magistrikursustes (1)**	**Kõrgharidusasutuste osalemine EM raames valituks osutunud EM magistrikursustes (1)**	**EM raames valituks osutunud EM magistrikursustes osalenud kõrgharidusasutused**	**Edukuse määr (%)**
Austria	23	6	4	26,09
Belgia	110	16	7	14,55
Küpros	0	0	0	0,00
Tšehhi Vabariik	48	9	4	18,75
Taani	54	12	7	22,22
Eesti	20	3	2	15,00
Soome	40	7	5	17,50
Prantsusmaa	367	50	40	13,62
Saksamaa	248	41	30	16,53
Kreeka	34	4	4	11,76
Ungari	57	8	3	14,04
Iirimaa	39	6	5	15,38
Itaalia	277	33	20	11,91
Läti	19	0	0	0,00
Leedu	26	0	0	0,00
Luksemburg	6	1	1	16,67
Malta	16	1	1	6,25
Madalmaad	123	26	14	21,14
Poola	100	10	6	10,00
Portugal	131	20	11	15,27
Slovakkia	10	1	1	10,00
Sloveenia	17	2	2	11,76
Hispaania	383	44	23	11,49
Rootsi	103	21	11	20,39
Ühendkuningriik	203	37	23	18,23
Island	2	0	0	0,00
Liechtenstein	0	0	0	0,00
Norra	46	11	8	23,91
Kokku	**2502**	**369**	**232**	**14,75**

(1) Arvudes kajastub kõrgharidusasutuste kahe- või mitmekordne osalemine mitme taotluse esitamisel.

Erasmus Munduse atraktiivsuse suurendamise projektides (meede 4) osalenud kõrgharidusasutused				
EL + EFTA/EMP riigid	**Kõrgharidusasutuste osalemine EM taotluse esitanud meetme 4 projektides (1)**	**Kõrgharidusasutuste osalemine EM raames valituks osutunud EM meetme 4 projektides (1)**	**EM raames valituks osutunud EM meetme 4 projektides osalenud kõrgharidusasutused**	**Edukuse määr (%)**
Austria	24	3	3	12,50
Belgia	42	4	4	9,52
Küpros	3	1	1	33,33
Tšehhi Vabariik	19	2	2	10,53
Taani	15	4	3	26,67
Eesti	13	4	3	30,77
Soome	37	10	7	27,03
Prantsusmaa	76	11	10	14,47
Saksamaa	65	9	7	13,85
Kreeka	15	1	1	6,67
Ungari	25	2	2	8,00
Iirimaa	3	1	1	33,33
Itaalia	85	6	6	7,06
Läti	8	2	2	25,00
Leedu	20	3	3	15,00
Luksemburg	1	0	0	0,00
Malta	5	1	1	20,00
Madalmaad	36	9	7	25,00
Poola	36	4	4	11,11
Portugal	26	3	3	11,54
Slovakkia	19	2	2	10,53
Sloveenia	10	0	0	0,00
Hispaania	69	10	9	14,49
Rootsi	29	5	4	17,24
Ühendkuningriik	59	8	7	13,56
Island	1	0	0	0,00
Liechtenstein	1	1	1	0,00
Norra	16	7	7	43,75
Kokku	**758**	**113**	**100**	**14,91**

(1) Arvudes kajastub kõrgharidusasutuste kahe- või mitmekordne osalemine mitme taotluse esitamisel.

Üliõpilaste stipendiumid					
	Üliõpilaste esitatud taotluste arv	**Eraldatud Erasmus Munduse stipendiumid**	**„Akende“ kaudu eraldatud stipendiumid**	**Eraldatud stipendiume kokku**	**Edukuse määr (%)**
2004–05	puudub	140	0	**140**	puudub
2005–06	3030	455	353	**808**	**26,67**
2006–07	5500	741	636	**1377**	**25,04**
2007–08	12 766	1198	606	**1804**	**14,13**
2008–09[10]	*puudub*	*1890*	*45*	***1935***	*puudub*
Kokku	**21 296**	**4424**	**1640**	**6064**	**19,39**

[10] Prognoos.